

Người thuyết trình: Tiến sĩ - Hòa Thượng TỊNH KHÔNG

LÀM THẾ NÀO ĐỂ
XÃ HỘI AN ĐỊNH HÀI HÒA THỐNG NHẤT
THẾ GIỚI HÒA BÌNH

BÀI THUYẾT TRÌNH NGÀY 14/12/2017
TẠI TRUNG TÂM HỘI NGHỊ QUỐC GIA MỸ ĐÌNH

TIỀN SĨ – HÒA THƯỢNG TỊNH KHÔNG

**LÀM THẾ NÀO ĐỂ XÃ HỘI
AN ĐỊNH, HÀI HÒA, THỐNG NHẤT,
THẾ GIỚI ĐƯỢC HÒA BÌNH**

Chuyển ngữ: Nguyễn Thị Thùy Linh

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

MỤC LỤC

1. Giáo dục luân lý	10
Đầu tiên của “Ngũ luân” là “Phụ tử hữu thân”	12
Điều thứ hai của Ngũ Luân là “Trưởng ấu hữu tự”	15
Điều thứ ba của Ngũ luân là “Phu phụ hữu biệt”	17
Điều thứ tư của Ngũ luân chính là “Quân thần hữu nghĩa”	22
Điều thứ năm của Ngũ luân chính là “bằng hữu hữu tín”	24
2. Giáo dục đạo đức	25
3. Giáo dục nhân quả	31
4. Giáo dục Tôn giáo	35
Lời kết	40
VỀ TIẾN SĨ - HÒA THƯỢNG: THƯỢNG TỊNH HẠ KHÔNG	42
Học hàm, học vị	42
Cuộc đời và sự nghiệp	43

LỜI GIỚI THIỆU

Nhận lời mời của Viện Nghiên Cứu Tôn giáo - Thuộc Viện Hàn Lâm Khoa Học Xã Hội Việt Nam, trong thư mời ngày 4/10/2017, Tiến sĩ Hòa Thượng Tịnh Không dự định sẽ sang thuyết trình tại Việt Nam với chủ đề **“Làm thế nào để xã hội an định hài hòa thống nhất, thế giới hòa bình”** tại Trung tâm Hội nghị quốc gia Mỹ Đình vào ngày 14/12/2017.

Tuy nhiên, chương trình đã không được như dự kiến, vào hồi 16 giờ ngày 5/12/2017, Đại lão Hòa thượng Thích Tịnh Không đã chính thức có thư gửi Viện Nghiên cứu Tôn giáo thông báo về việc hoãn chuyến thăm Việt Nam, trong thư Đại lão Hòa thượng có viết *“Sức khỏe của Tịnh Không không được tốt, theo lời dặn của bác sỹ cần tĩnh dưỡng một thời gian. Vì vậy sự kiện hoằng pháp tháng 12 lần này, Tịnh Không sẽ không thể tham gia đúng hẹn, mong thông cảm cho. Mong rằng sau này có nhân duyên thích hợp sẽ lại sắp xếp đến sau”*.

Mặc dù Tiến sĩ Hòa Thượng đã không sang được Việt Nam như dự kiến ban đầu, nhưng Tiến

sĩ Hòa thượng đã gửi tới Việt Nam bài thuyết trình này kèm theo là video clip. Clip này đã được Viện Nghiên Cứu Tôn Giáo đăng trên trang Web của Viện, địa chỉ như sau:

[\(http://vnctongiao.vass.gov.vn/Pages/Default.aspx](http://vnctongiao.vass.gov.vn/Pages/Default.aspx)

https://www.youtube.com/watch?time_continue=609&v=vcvumbuyDvg)

Ban ấn tống chúng tôi xin được phát hành bài phát biểu của Tiên sĩ Hòa thượng để mọi người cùng tham khảo, tiến tới xây dựng gia đình hạnh phúc, xã hội an định hài hòa, quốc gia phát triển.

BAN ẤN TỐNG

**LÀM THẾ NÀO ĐỂ XÃ HỘI
AN ĐỊNH, HÀI HÒA, THỐNG NHẤT,
THẾ GIỚI HÒA BÌNH?**

(Bài thuyết trình của Tiến sĩ Hòa thượng Tịnh
Không tại Trung tâm Hội nghị quốc gia Mỹ Đình
ngày 14/12/2017 tại Mỹ Đình)

Kính thưa: Các vị lãnh đạo,

Các vị khách quý, các vị đại đức,

Các quý bà, quý ông.

Xin chào mọi người !

Tôi vô cùng cảm ơn lời mời nhiệt thành của
Viện Nghiên cứu Tôn giáo thuộc Viện Hàn Lâm

Khoa Học Xã Hội Việt Nam đã giúp tôi có cơ duyên đến thăm quý Quốc Việt Nam của các bạn, một đất nước với sản vật phong phú, người dân cần cù, non nước tươi đẹp giàu đẹp. Điều này khiến tôi cảm thấy vô cùng vinh hạnh và cảm động!

Hai nước Việt Nam và Trung Quốc vốn đã có lịch sử giao hữu lâu đời cũng như là việc giao lưu văn hóa sâu sắc. Dõi theo mối quan hệ lâu đời ấy làm chúng ta cảm nhận được sự thân thiện, gắn kết như anh em, bạn bè.

Tôi cảm ơn quý vị vì đã đến tham dự buổi thuyết giảng hôm nay. Theo lý mà nói, tôi nên có buổi trao đổi trực tiếp cùng quý vị, thế nhưng, sức khỏe của một người ở tuổi chín mươi một lại không cho phép tôi làm điều đó. Vì vậy, khoảng hai năm trở lại đây, trong những buổi thuyết giảng, tôi thường chọn sử dụng cách ghi hình trước sau đó mới phát lại, điều này giúp tránh khỏi những áp lực tâm lý hoặc sai sót trong quá trình giảng dạy, việc này cho hiệu quả khá tốt. Tháng 9 năm nay, tại Hội nghị Hòa bình Quốc tế của UNESCO, tôi cũng thuyết giảng bằng phương thức này, được các đại sứ và quý vị khách mời tham dự đón nhận,

cho nên lần này tôi cũng thực hiện phương thức tương tự. Tôi nghĩ, đối với một bài thuyết giảng đã được phiên dịch và chuẩn bị kỹ trước đó sẽ mang lại hiệu quả cao hơn so với việc phiên dịch trực tiếp, và tránh được những sai lầm có thể xảy ra nếu phiên dịch trực tiếp.

Vì lẽ đó, mong quý vị thứ lỗi cho vì diễn giảng bằng phương thức này. Vì vậy, tôi cũng rất mong quý vị có thể lượng thứ cho sự bất tiện này.

Chủ đề mà Ban tổ chức đưa ra là **“Làm thế nào để xã hội an định, hài hòa, thống nhất, thế giới hòa bình,”** một vấn đề mà hầu hết mọi người trên thế giới đều quan tâm. Tôi xin chia sẻ đôi điều về chủ đề này, dựa trên kinh nghiệm thực tiễn cá nhân kết hợp với những kiến thức văn hóa giáo dục truyền thống mà tôi đã tích lũy được. Ở những điểm còn chưa hoàn bị, tôi mong nhận được sự góp ý từ quý vị.

Thế giới ngày nay, khoa học kỹ thuật thì tiến bộ, kinh tế thì phát triển, đời sống vật chất thì phong phú, thế nhưng đời sống văn hóa tinh thần của nhân loại chẳng những không tỉ lệ thuận với điều đó mà ngược lại, ngày càng xuống dốc.

Ngày nay, lòng người dễ sân hận, đạo đức vì thế cũng suy thoái, con người dần có xu hướng ích kỷ, thậm chí vì tranh danh đoạt lợi mà làm hại người khác. Kết quả là gây bất ổn xã hội, vậy thì làm thế nào để thúc đẩy xã hội được an định và hòa hợp? Trong “Lễ ký, Học ký” - sách bàn về giáo dục sớm nhất của Trung Quốc có ghi rằng “Kiến quốc quân dân, giáo dục vi tiên”¹, có nghĩa là nếu muốn trị vì quốc gia, an định lòng người, trước tiên phải giáo dục đạo đức mà chúng ta gọi là “Phổ thế giáo dục”. Đó chính là: luân lý, đạo đức, nhân quả và tôn giáo, bốn phép giáo dục mà cổ nhân bàn luận vậy.

1. Giáo dục luân lý

Giáo dục luân lý của người Trung Quốc xưa được quy nạp thành “Ngũ luân”, tức năm mối quan hệ chính của mỗi cá nhân trong xã hội, ngũ luân chủ yếu là mối quan hệ trong gia đình.

Tôi nhớ, vào năm 2002, nhận lời mời của Bộ trưởng Bộ Di trú, ông Philip Ruddock, tôi di dân đến Úc để trợ giúp chính phủ gắn kết các nhóm

¹ Xây dựng kiến thiết đất nước giáo dục là hàng đầu

sắc tộc và đoàn kết tôn giáo. Vì vậy, tôi thường có các buổi trò chuyện cùng các giáo sư Đại học Queensland, Đại học Griffith ở Brisbane. Vào thời điểm đó, Hoa Kỳ vừa xảy ra sự kiện khủng bố ngày 11 tháng 9 không lâu, mọi người ngay lập tức liền đưa ra các gợi ý xem làm thế nào để loại trừ chiến tranh, duy trì và bảo vệ hòa bình. Các giáo sư cũng hỏi ý kiến tôi về vấn đề này, tôi nói với họ rằng việc này giống như chữa bệnh, điều trước tiên cần làm là phải tìm ra nguyên nhân gốc rễ, kê toa bốc thuốc mới chữa được dứt bệnh. Tương tự, để loại trừ chiến tranh, trước hết chúng ta phải tìm ra nguyên nhân gốc rễ của chiến tranh. Trong thực tế, nguyên nhân gốc rễ của chiến tranh từ gia đình mà ra. Họ rất ngạc nhiên khi nghe tôi trả lời như vậy, tại sao gốc rễ của chiến tranh lại từ gia đình mà ra? Tôi nói với họ rằng, một đứa trẻ nếu sinh sống trong gia đình không hòa hợp thì làm sao có thể mong đợi nó sống hòa hợp với người khác. Họ nghe xong đều cho rằng hợp lý.

Vì thế, kiến lập mối quan hệ “Ngũ luân” để xây dựng một xã hội hài hòa là rất quan trọng. Sau đây tôi sẽ giới thiệu ngắn gọn về “Ngũ luân” (năm mối quan hệ), thứ tự này chỉ được sắp xếp dựa trên sự tiện lợi trong quá trình trình bày.

Đầu tiên của “Ngũ luân” là “Phụ tử hữu thân”²

Tình yêu thương của cha mẹ đối với con cái được coi là thiên tính. Chúng ta hãy quan sát trẻ sơ sinh trong vòng ba tháng sau khi sinh, đứa bé không thể nói được, không ai chỉ dạy nó, nhưng từ ánh mắt của nó khi nhìn cha mẹ, chúng ta có thể cảm nhận được một thứ tình cảm tự nhiên giữa cha mẹ và con cái. Tình yêu này là tình yêu không hề có điều kiện, là tình yêu đích thực. Mục đích việc giáo dục luân lý là để giữ cho tình yêu tinh khiết và không vướng tư lợi. Một tình yêu cả đời không bao giờ thay đổi, tình yêu này sẽ phát triển ra thành yêu thương tất cả mọi người. Cách duy trì của ngũ luân trước tiên là “Phụ tử tử hiếu”³ nghĩa là cha mẹ đối với con cái thì từ ái, con cái đối với cha mẹ thì hiếu thuận.

Ngạn ngữ Trung Quốc có câu “Bách thiện hiếu vi tiên”⁴ trong trăm việc thiện, hiếu đứng đầu, lòng hiếu thảo rất quan trọng; nó là nền tảng của tất cả những điều thiện, có thể hiếu kính với cha mẹ thì

² Cha con thân thiết

³ Cha lành, con hiếu

⁴ Trăm điều thiện thì hiếu đứng đầu

những việc làm thiện khác mới có nền tảng lâu dài. Bậc cha mẹ nên dạy con mình cách hiếu thảo như thế nào ngay khi còn rất bé.

Có những cách dạy cụ thể trong cuốn sách “Đệ tử quy” như cha mẹ gọi con cái phải thưa, việc cha mẹ giao việc phải làm cho nghiêm túc, khi cha mẹ dạy phải kính nghe, khi cha mẹ trách mắng, phải biết nhận lỗi.

Bản thân cha mẹ cũng phải tuân theo các yêu cầu trong “Đệ tử quy” để làm gương tốt cho con cái noi theo, có như vậy con cái mới tuân theo đó mà làm, đó chính là “Thân giáo trọng ư ngôn giáo”⁵. Tức nghĩa là phải lấy thân làm gương, hành động phù hợp với những điều mà luân lý đạo đức đã dạy, đó mới chính là sự từ ái lớn nhất dành cho con cái.

Con cái khi ở nhà thực hành hiếu đạo, thì sau này, khi ra ngoài xã hội mới có thể thực sự quan tâm đến người khác, bởi vì họ mang sự yêu thương đã được nhận từ ba mẹ mà phổ truyền đến tất cả mọi người. Biết yêu người khác sẽ không nghĩ tới

⁵ Lấy thân làm gương quan trọng hơn lời giảng

việc hại người nữa. Có như vậy, điều tốt sẽ được truyền dạy đến hết thảy mọi người, thì xã hội tự nhiên hài hòa và ổn định.

Trong xã hội hiện đại, chúng ta thấy một hiện tượng rất đáng lo ngại đó chính là con người bị mù quáng bởi những ham muốn vật chất, thậm chí đánh mất phần “thiên lương”⁶ của mình, đó chính là cái gọi là bị lòng ham muốn làm cho u mê! Tình yêu thương mà cha mẹ dành cho con cái vốn là điều thiêng liêng, thế nhưng ngày nay một vài bà mẹ lại nghiện trò chơi điện thoại di động đến độ bỏ bê con cái; thậm chí khi đứa bé quấy khóc lớn tiếng làm ảnh hưởng đến bà mẹ đang chơi, người mẹ siết cổ con đến chết, sau đó tiếp tục chơi điện thoại. Có thể thấy, thời xưa những việc kỳ quái như: đại nghịch bất đạo, phụ tử tương tàn rất hiếm. Thế nhưng ở thời hiện đại, lý trí con người bị mù quáng nghiêm trọng, việc cha mẹ con cái tương tàn xung đột không phải là hiếm, hành vi này chẳng khác nào hành vi của súc sanh! “Tả truyện”⁷

⁶ Phần tốt đẹp có sẵn của con người do trời ban cho

⁷ Tả truyện hay Tả thị Xuân Thu là tác phẩm sớm nhất của Trung Quốc viết về lịch sử phản ánh giai đoạn từ năm 722 TCN đến năm 468 TCN -Tác giả: Tả Khâu Minh

sách ghi chép lịch sử Trung Quốc thời cổ đại có một câu thế này “Nhân khí thường, tắc yêu hưng”⁸ đó chính là chân dung xã hội thời nay! Con người trong xã hội ngày nay bị khiếm khuyết về phần giáo dục đạo đức, kết quả họ làm trái đạo đức, điều ác trở nên tràn lan. Bây giờ chúng ta phải thúc đẩy mảng giáo dục đạo đức, làm chuyển đổi tình trạng này; bằng ngược lại, một khi con người ngày càng bị suy thoái đạo đức luân lý, xã hội rơi vào thời kỳ tăm tối, mọi người sẽ sống trong đau khổ.

Điều thứ hai của Ngũ Luân là “Trưởng ấu hữu tự”⁹

Mối quan hệ giữa anh chị em phải theo thứ tự lớn nhỏ để bày tỏ sự kính trọng: Anh chị phải thương yêu đùm bọc em mình, làm em phải kính trọng anh chị. Nói rộng ra, đó là sự kính trọng với

⁸ Người bỏ “luân thường” (Ngũ luân: Phu phụ hữu biệt, phụ tử hữu thân, trưởng ấu hữu tự, quân thân hữu nghĩa, bằng hữu hữu tín (vợ chồng có phân biệt, cha con thân thiết, anh em phải có tôn ti, vua tôi có nghĩa, bạn bè giữ chữ tín); Ngũ thường: Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín) thì yêu quái xuất hiện

⁹ Anh em phải có tôn ti trật tự

những người lớn tuổi, yêu mến tất cả các em nhỏ. Trong trường học, là kính trọng thầy cô, yêu quý bạn bè. Đạo thầy trò cũng quan trọng không kém, có thể sánh ngang với đạo hiếu! Cha mẹ cho chúng ta cuộc sống, thầy cô dạy cho chúng ta điều tri thức. Chỉ có những người biết tôn sư trọng đạo, thì mới có được thành tựu trên con đường học vấn, đạo đức.

Ngày nay điều đáng lo ngại là nhiều trường đã chấp nhận mô hình thương mại hóa trường học. Sau khi thương mại hoá, trường học cũng trở thành “thị trường kiến thức”, và giáo viên biến thành nhân viên, tất cả mục đích chỉ nhằm vào hiệu quả kinh tế. Ngay cả giáo viên cũng quên mất việc truy cầu một hình tượng mô phạm về học vấn và đạo đức để làm gương cho học trò, tôn nghiêm của người thầy vì thế cũng mất đi, thế thì làm sao học trò có thể tôn sư trọng đạo cho được? Tình hình hiện nay xấu đến mức mà số giáo viên thậm chí đánh đổi cả lương tâm của người thầy. Bằng cách dấu giếm lại kiến thức trên lớp, họ đòi hỏi học sinh ngoài giờ học trên lớp phải tham gia phụ đạo của mình để kiếm thêm chi phí. Một số giáo viên mằm non chỉ vì muốn bọn trẻ ngoan ngoãn mà tiêm hoặc cho uống thuốc an thần. Ở một số nơi, trẻ em còn bị xâm hại, lạm dụng tình

dục và chịu biết bao điều hành hạ khác. Những hành vi biến thái luôn là đề tài nóng bỏng. Xã hội bây giờ băng hoại đến mức độ như vậy!

Giáo dục của gia đình và giáo dục trong nhà trường chính là nền tảng của giáo dục xã hội, cả hai đều vô cùng quan trọng! Nếu như hai phương diện giáo dục cơ bản này không được thực hiện tốt thì giáo dục xã hội sẽ rất khó khăn để thành công. Vì vậy, bây giờ việc làm trước mắt là chúng ta phải thay đổi về phương thức phương thức và quan điểm “thương mại hóa giáo dục” để phù hợp với tinh thần giáo dục vốn có. Đồng thời chúng ta cũng nên nâng cao tiêu chuẩn đạo đức của người thầy với tâm thế “Học vi nhân sư, hành vi thế phạm”¹⁰ có nghĩa là cái học xứng đáng làm thầy nhân loại, việc làm xứng đáng làm mô phạm cho đời, có như vậy mới xoay chuyển được tình hình suy thoái này.

Điều thứ ba của Ngũ luân là “Phụ phụ hữu biệt”¹¹

¹⁰ Học làm thầy nhân loại, hành vi làm mô phạm cho đời

¹¹ Vợ chồng phân biệt

Nghĩa là có sự phân chia lao động giữa chồng và vợ, một người phụ trách sinh kế gia đình và một người giáo dục con cái. Người mẹ là người thầy đầu tiên của đứa trẻ, bởi vì từ lúc người mẹ hoài thai thì thai nhi đã bắt đầu học tập rồi. Trong thời kỳ mang thai, các bà mẹ phải thận trọng về thân, khẩu và ý của mình, tất cả ý niệm, hành động và lời nói đều phải đôn chính, hợp với chuẩn mực đạo đức, không thể cho những suy nghĩ xấu, không nên khởi niệm bất thiện, xuất ngôn xằng bậy. Nếu như người mẹ nói lời hay, làm việc tốt, giữ tâm lành thiện thì đứa trẻ trong chín tháng hoài thai sẽ tiếp thu được năng lượng tích cực, mà ta gọi đó là “chánh khí, chánh niệm”, hiển nhiên nó đứa trẻ sẽ dễ dạy bảo.

Trong vòng 3 năm sau khi sinh là giai đoạn quan trọng nhất của giáo dục: tất cả người lớn ở bên trẻ đều phải làm gương tốt, và tất cả cử chỉ, lời nói, hành động xấu không nên cho trẻ con tiếp cận. Trong ba năm này phải bảo vệ đứa trẻ theo cách này, đứa trẻ đã có thể phân biệt tốt, xấu, thiện, ác; với việc tốt trẻ sẽ tiếp thu, còn với điều quấy trẻ sẽ tránh xa. Nền tảng nếu được gây dựng từ lúc tuổi mới lên 3 thì đến năm 80 tuổi cũng sẽ không thay đổi, hẳn sẽ trở thành một người lương thiện.

Mối quan hệ giữa hai vợ chồng là điểm khởi phát của “Ngũ luân”¹² mối quan hệ vợ chồng có trước, rồi sau có mối quan hệ cha con, sau nữa là có quan hệ anh chị em, tiếp nữa là quan hệ vua tôi và quan hệ bạn bè. Vì vậy, mối quan hệ giữa vợ chồng là tốt hay xấu, sẽ ảnh hưởng đến sự ổn định xã hội. Mối quan hệ tốt giữa hai vợ chồng tốt, thì bốn mối quan hệ còn lại cũng sẽ tốt theo, mối quan hệ vợ chồng mà không tốt, ắt bốn mối quan hệ kia cũng có nhiều trở ngại.

Ngày nay, tỷ lệ ly hôn ở các nước trên thế giới đang gia tăng, điều này rất bất lợi cho sự ổn định xã hội. Thử nghĩ xem, nếu trẻ em ở trong một gia đình không hòa hợp, ra ngoài xã hội làm thế nào có thể hòa hợp với mọi người?

Mối quan hệ giữa vợ và chồng cần được gây dựng thật tốt, cả hai đều cần phải đối đãi với nhau bằng ân tình, lễ nghĩa và đạo lý. Hôn lễ Trung Quốc thời xưa vô cùng long trọng, đòi hỏi nhiều nghi thức phức tạp, thế nhưng mỗi nghi thức đều hàm chứa ý nghĩa và đạo lý riêng của nó, đều dạy con người ta khi bước vào cuộc sống

¹² Năm mối quan hệ

hôn nhân thì nên cư xử như thế nào để gây dựng mối quan hệ vợ chồng một cách sáng suốt. Những đạo lý này còn dạy cho người ta hiểu rằng hôn nhân không chỉ là vấn đề tình cảm giữa hai người mà còn là mối quan hệ giữa hai bên gia đình, thân tộc và sự tiếp nối trong tương lai của cả hai bên dòng tộc, vì lẽ đó mà kết hôn là một việc vô cùng hệ trọng. Cho nên, nếu chúng ta có cái nhìn trọn vẹn về hôn nhân thì sẽ có thể tránh được những điều không như ý mà dẫn đến ly hôn sau này.

Hiện nay, vấn đề những kênh truyền thông có nội dung mang tính khiêu dâm trên các phương tiện truyền thông ngày một nghiêm trọng hơn, làm cho tâm tưởng con người dù là người lớn hay trẻ nhỏ cũng trở nên u mê. Điều này khiến cho môi trường xã hội dần bị băng hoại, đồng thời ảnh hưởng nghiêm trọng đến sự phát triển bình thường của mối quan hệ gia đình. Và, thế là ngoại tình trở thành nguyên nhân chủ yếu dẫn đến ly hôn; khi một trong hai người, hoặc vợ, hoặc chồng không chung thủy với người còn lại, hôn nhân rơi vào khủng hoảng, đời sống gia đình bị xáo trộn trầm trọng. Làm thế nào để duy trì

mối quan hệ bình thường giữa hai vợ chồng nhằm ổn định cuộc sống gia đình là một thách thức lớn đối với xã hội hiện đại ngày nay. Cách tốt nhất để đối phó với sự cám dỗ của tất cả các loại hình có nội dung mang tính khiêu dâm là từ chối tiếp xúc hoàn toàn, bởi vì chỉ cần thử một lần, sẽ ngày càng lún sâu, khó lòng thoát khỏi. Kết quả là thân bại danh liệt, thậm chí tán gia bại sản, gia đình bi thương.

Trên thế giới có hai kiểu người mà họ vừa có thể giúp đỡ được thế giới và cũng vừa có thể phá hỏng thế giới. Trước tiên là người làm lãnh đạo quốc gia, bởi vì lãnh đạo thì nắm giữ quyền hành. Kế tiếp chính là những người làm công tác truyền thông: nếu thông điệp được chuyển tải mang tính tích cực thì có thể giúp đỡ thế giới, ngược lại, nếu thông điệp chuyển tải lại chỉ là người ta giết chóc, tà dâm, trộm cắp, vọng ngữ thì đó lại là hủy hoại thế giới! Vì những lẽ trên, chúng tôi hy vọng công tác truyền thông sẽ truyền bá nhiều hơn về các vấn đề nhân nghĩa và đạo đức, chuyển tải những thông điệp tích cực và giảm bớt nội dung chứa thông điệp không tốt và tốt hơn là bỏ hẳn các nội dung truyền bá xu hướng tiêu cực.

Điều thứ tư của Ngũ luân chính là “Quân thân hữu nghĩa”¹³

“Quân thân hữu nghĩa” có nghĩa là trong đời sống xã hội, mối quan hệ giữa cấp trên và cấp dưới phải được duy trì bởi đạo đức, đạo đức cần phải được coi trọng hơn lợi ích. Thân là cấp trên phải đối đãi với nhân viên một cách nhu hòa, người là cấp dưới nên trung thành với cấp trên.

Cấp trên phải đóng cả ba vai trò “Quân - thân - sư” (tức vừa là người lãnh đạo, vừa là người thân và vừa là người thầy): trong công việc với vai trò là người lãnh đạo sẽ định hướng cho cấp dưới làm tốt công việc đã được giao; trong cuộc sống thì vai trò của người cha, người mẹ, phải dốc lòng chăm sóc cho cấp dưới; trong phương diện đạo đức và tri thức với vai trò như một người thầy đào tạo và làm phát triển người dưới quyền. Làm thế nào để lãnh đạo có hiệu quả? Trong cả ba vai trò trên, cấp trên đều phải lấy hành động mà làm gương cho cấp dưới thì mối quan hệ giữa cấp trên với cấp dưới mới được xây dựng và duy trì một cách tốt đẹp.

¹³ Vua tôi có nghĩa

Triều đại nhà Chu Trung Quốc vào thời Chiến quốc khoảng 2300 năm trước có việc như thế này: khi Mạnh Tử đến gặp Lương Huệ Vương, câu đầu tiên mà Lương Huệ Vương hỏi Mạnh Tử là “Làm cách nào để mang lại lợi ích cho quốc gia của mình?” Mạnh Tử mới trả lời rằng “Nhà vua cần chi nói tới lợi, chỉ nên nói tới điều nhân nghĩa mà thôi”. Mạnh Tử có một câu nói rất nổi tiếng là “Thượng hạ giao chinh lôi nhi quốc nguy hĩ”¹⁴, nghĩa là một quốc gia mà trên dưới bất hòa, tranh quyền đoạt lợi thì chắc chắn sẽ lâm nguy. Hiển nhiên, không phải là không chú trọng đến lợi ích nhưng cần phải biết lấy đạo đức, nhân nghĩa làm đầu. Có như vậy thì xã hội mới an định, hài hòa được.

Trong xã hội ngày nay, khi mà con người dần chỉ biết mưu cầu danh lợi mọi người theo đuổi danh lợi là rất nghiêm trọng, nhân viên chỉ cần thấy lương thưởng ở nơi khác cao hơn thì liền “quay lưng” công ty cũ mà đến ngay công ty khác. Họ hoàn toàn không nghĩ đến cái ân nghĩa trước kia mà công ty đã đầu tư biết bao tâm huyết để đào

¹⁴ Nước nào, tất cả vua tôi trên dưới, đều xu hướng về mỗi lợi, thì nước ấy sẽ nguy vong

tạo, bồi dưỡng họ. Với loại người “thấy lợi quên nghĩa” như thế này thì tuyệt đối không nên tuyển dụng. Mọi người trong chúng ta cần phải chú trọng đạo đức thì mới duy trì được trật tự xã hội. Nếu con người chúng ta thường hành xử theo kiểu “vong tín bội nghĩa”, hại người lợi mình ích kỷ hại nhân thì xã hội này sẽ thành một xã hội tương tàn, loạn lạc. Cuối cùng thì trật tự xã hội cũng theo đó mà sụp đổ. Do đó, giáo dục đạo đức là vô cùng quan trọng, giáo dục con người trước nhất là phải chú trọng đạo đức và luân lý, đạo đức thì quan trọng hơn lợi ích. Chúng ta phải hiểu rằng lợi ích của đại chúng mới thực sự là lợi ích của bản thân, gây tổn thương cho mọi người cũng chính là gây tổn hại tới chính mình.

Điều thứ năm của Ngũ luân chính là “bằng hữu hữu tín”¹⁵

Môi quan hệ bạn bè nên chú ý đến sự chân thành và tin tưởng lẫn nhau, sự trung thực đó là những đạo đức cơ bản nhất trong cuộc sống. Nhiều quốc gia trên thế giới vô cùng chú trọng tính trung thực và thành tín, một người nếu bị phát hiện là

¹⁵Bạn bè phải giữ chữ tín

không trung thực thì rất khó có một chỗ đứng trong xã hội. Tương tự như vậy nếu một công ty mất uy tín, thì sẽ khó để phát triển trở lại.

Chúng ta thử lấy ví dụ một trường hợp thực tế, đó chính là mô hình kinh doanh gia đình trị Trung Quốc ở thời cổ đại, nó được gọi là “Doanh nghiệp hạnh phúc”. Người chủ công ty cũng là người đứng đầu gia đình, còn nhân viên là anh chị em trong một nhà, mọi người tương thân tương ái với nhau, triển khai thực hiện giáo dục đạo đức luân lý trong doanh nghiệp và sau đó thì rất thành công. Ở Singapore cũng có nhiều doanh nghiệp đã học theo kinh nghiệm của mô hình này, kết quả là đã được hiệu quả tốt.

2. Giáo dục đạo đức

Có rất nhiều bài viết về giáo dục đạo đức, điều cơ bản nhất không ngoài “Ngũ thường”: Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín. Đây là những tự tánh mà mỗi người vốn đều có, mà ta gọi là “lương tri lương năng” tức bản năng phán đoán đúng sai, thiện ác sẵn có trong mỗi người. Như chúng ta đã nói về chữ Tín ở trên, liên quan đến “Nhân Nghĩa Lễ Trí”, Mạnh Tử có nói rằng:

“Trắc ản chi tâm, nhân giai hữu chi; tu ác chi tâm, nhân giai hữu chi; cung kính chi tâm, nhân giai hữu chi; thị phi chi tâm, nhân giai hữu chi:

Trắc ản chi tâm, nhân giả; tu ác chi tâm, nghĩa giả; cung kính chi tâm, lễ giả; thị phi chi tâm, trí giả. Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, phi do ngoại thược ngã giả, ngã cố hữu chi giả”¹⁶

Nghĩa là mỗi người ai cũng có lòng cảm thương, ai cũng có lòng ghét cái ác, thẹn với điều

¹⁶ *“Trắc ản chi tâm, nhân giai hữu chi; tu ác chi tâm, nhân giai hữu chi; cung kính chi tâm, nhân giai hữu chi; thị phi chi tâm, nhân giai hữu chi (Lòng **trắc ản** ai cũng có, lòng sợ cái **ác**, xấu hổ trước cái xấu, ai cũng có, lòng **cung kính** ai cũng có, lòng phân biệt trái phải ai cũng có);*

“Trắc ản chi tâm, nhân giả; tu ác chi tâm, nghĩa giả; cung kính chi tâm, lễ giả; thị phi chi tâm, trí giả. Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, phi do ngoại thược ngã giả, ngã cố hữu chi giả” (Lòng trắc ản đó là “Nhân”, lòng thẹn ác đó là “Nghĩa”, lòng cung kính đó là “Lễ”, lòng phân biệt được điều phải trái đó là “Trí”. “Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí”, không do bên ngoài hun đúc ta, mà là vốn đã có sẵn trong lòng ta).

Sau Mạnh Tử, các nhà Nho thêm chữ “Tín” của Khổng Tử vào, gộp thành “Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín”, năm đức tính căn bản của đạo Nho.

xấu, ai cũng có lòng cung kính, ai cũng có lòng phân biệt được điều phải lẽ trái.

Người có lòng trắc ẩn đó là nhân, người biết ghét cái ác thẹn với điều xấu đó là nghĩa, người biết cung kính đó là lễ, phân biệt được điều phải lẽ trái đó là trí. Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, không do bên ngoài hun đúc mà ra, mà là vốn đã có sẵn trong lòng ta.

Mạnh Tử lại có câu rằng:

“Vô trắc ẩn chi tâm, phi nhân dã; vô tu ác chi tâm, phi nhân dã; vô từ nhượng chi tâm, phi nhân dã; vô thị phi chi tâm, phi nhân dã.”

Trắc ẩn chi tâm, nhân chi đoan dã; tu ác chi tâm, nghĩa chi đoan dã; từ nhượng chi tâm, lễ chi đoan dã; thị phi chi tâm, trí chi đoan dã. Nhân chi hữu thị tứ đoan dã, do kỳ hữu tứ thể dã”.

Nghĩa là: Ai mà không có lòng trắc ẩn, thì chẳng xứng là người; ai mà chẳng có biết thẹn trước cái ác, thì chẳng xứng là người; ai mà không biết cung kính, khiêm nhường, thì chẳng xứng là người; ai mà chẳng biết phân biệt điều hay lẽ trái, người ấy cũng chẳng xứng là người.

Lòng trắc ẩn, cảm thông là nguồn gốc của đức nhân; lòng hỏ thẹn là nguồn gốc của đức nghĩa; lòng khiêm nhượng là nguồn gốc của đức lễ; lòng biết phân phải quấy là nguồn gốc của đức trí. Một người hội tụ đủ cả Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín thì cũng như thân thể mình có hai tay hai chân vậy.

Liên quan đến “tánh thiện”, Mạnh Tử cũng có bàn về điều này, và chúng tôi cũng có trải nghiệm sâu sắc về cái gọi là tánh thiện. Mạnh tử cũng nói về tánh thiện.

Bắt đầu từ đầu năm 2003, qua lời mời của Đại học Queensland và Đại học Griffith, tôi làm Giáo sư danh dự đại diện hai trường để đến tham dự Hội nghị Hòa bình Thế giới do UNESCO tổ chức, đến nay đã tham dự hơn mười cuộc hội nghị. Tại hội nghị tôi đã nhiều lần phát biểu với mọi người rằng việc giáo dục đạo đức, luân lý có thể thúc đẩy sự hòa hợp xã hội và hòa bình thế giới. Sau hội nghị, Đại sứ nói với tôi rằng nội dung bài diễn giảng rất hay, nhưng đó chỉ là lý thuyết, không thể làm được. Tôi đã nghe xong giống như bị hắt gáo nước lạnh vào mặt, rất thất vọng! Và tôi nhận ra rằng thực chất cuộc khủng hoảng lớn nhất trên thế giới ngày nay chính là cuộc khủng hoảng

niềm tin, mọi người đều mất niềm tin vào đạo đức. Làm thế nào chúng ta có thể xây dựng lại niềm tin? Cách duy nhất là làm một cuộc thử nghiệm, đưa ra bằng chứng, để làm gương cho mọi người thấy, thì mọi người mới tin tưởng. Vì vậy, tôi đang tìm kiếm một nơi trên thế giới để thử nghiệm. Năm 2005, tôi trở về quê, người ở đó sau khi nghe tôi chia sẻ việc này đều khuyên tôi hãy thử nghiệm trên chính quê hương của mình. Vì vậy, chúng tôi đã thiết lập một trung tâm giáo dục, để truyền bá giáo dục đạo đức, luân lý, cuộc thử nghiệm kéo dài ba năm. Ban đầu, tôi nghĩ rằng một cuộc thử nghiệm thì cũng phải hai hoặc ba năm mới thu được kết quả, không ngờ rằng chỉ sau ba, bốn tháng đã đạt kết quả ngoài mong đợi.

Thị trấn nhỏ này có 48.000 người cư dân, sau khi tiếp thu nội dung giáo dục về đạo đức, luân lý, mọi người phát tâm hướng thiện, tình hình thị trấn nhỏ đã thay đổi 180 độ, tỷ lệ ly hôn và tỷ lệ tội phạm giảm hẳn. Còn trong gia đình, mối quan hệ giữa mẹ chồng và nàng dâu vốn dĩ không tốt, thường xuyên cãi nhau, sau khi nghe giảng giải về những điều đạo đức, luân lý, kết quả mối quan hệ mẹ chồng nàng dâu đã cải thiện hơn, gia đình hòa thuận. Tranh chấp giữa các khu phố thường xuyên

xảy ra, sau khi nghe giảng giải về những điều đạo đức, luân lý, người dân khu phố cũng cư xử với nhau hòa ái hơn. Đường phố lúc đầu là dơ bẩn, sau khi mọi người tham gia buổi giảng về đạo đức, luân lý đường phố cũng được dọn sạch sẽ. Các cửa hàng ban đầu thường bị mất trộm đồ vật, sau khi mọi người tham gia buổi giảng về đạo đức, luân lý, hiện tượng ăn cắp cũng biến mất. Còn cả chuyện về một người ở ngoài thị trấn đến, đã bỏ ví của mình trong một chiếc taxi. Người lái xe taxi chẳng ham của người mà mang ví đến đồn cảnh sát. Chủ nhân chiếc ví đến nhận lại và lấy ra 20.000 nhân dân tệ để thưởng cho tài xế xe taxi, thế nhưng người lái xe đã từ chối nhận món tiền. Người tài xế nói: “Anh không cần phải cảm ơn tôi, đây là việc tôi nên làm, nếu như trước đây, tôi sẽ lấy hết số tiền này, không trả ví cho anh đâu, nhưng kể từ khi tôi tiếp thu những bài giảng về đạo đức, luân lý, tôi hiểu rõ đạo lý làm người, cho nên tôi sẽ không tham lam mà nhận những thứ chẳng phải là của mình. Không chỉ riêng tôi làm được điều này, mà cả thị trấn chúng tôi mỗi tài xế taxi đều sẽ hành xử như vậy. Vậy là, thử nghiệm này đã minh chứng thành công, rằng mọi người cơ bản đều có tánh thiện; con người có thể giáo hóa để trở nên tốt hơn. Điều quan trọng là chúng ta có

thể giáo dục đúng đắn và phổ biến được sự giáo dục về đạo đức, luân lý hay không. Có hơn ba mươi người của UNESCO với danh nghĩa là tư cách cá nhân đến thị trấn để kiểm chứng, họ bị ấn tượng sâu sắc, và đã tin rằng việc giáo dục đạo đức, luân lý có thể điều chỉnh lại xã hội hiện đại, để đạt được một xã hội hài hòa, một đất nước tôn trọng lễ nghĩa.

3. Giáo dục nhân quả

*“Thiện hữu thiện báo, ác hữu ác báo”*¹⁷, nhân quả báo ứng là có thật. Quan niệm về “Nhân quả” không chỉ được tìm thấy trong tư tưởng văn hoá Đông - Tây, mà còn tìm thấy trong các tư tưởng tôn giáo. Nếu mọi người có thể tin thiện ác cuối cùng rồi sẽ báo ứng, chỉ là sớm hoặc muộn mà thôi thì họ sẽ tích cực làm việc tốt và sẽ không dám làm bất cứ hành động sai trái nào. Vì vậy, hiệu quả của giáo dục nhân quả sẽ rất lớn.

Nhưng đáng tiếc, là trong thời hiện đại này, nhiều người chỉ tin tưởng những gì đã được

¹⁷ Làm thiện có quả báo thiện (được phước), làm ác có quả báo ác (gặp họa)

chúng minh bởi khoa học và luôn hoài nghi về những gì đã không được khoa học chứng minh hoặc bày tỏ thái độ không chấp nhận. Họ thường thấy rằng những người làm việc tốt thường không nhận được hồi báo tốt ngay lập tức, trong khi những kẻ làm điều ác càng không bị báo ứng ngay, và do đó mà nghĩ rằng không hề có chuyện báo ứng nhân quả.

Như mọi người đều biết, từ nhân đến quả phải có thời gian, giống như hạt sau khi được gieo xuống ruộng, cây cối cũng cần một thời gian nhất định mới lớn lên, khai hoa và kết trái. Nếu như chúng ta chịu khó quan sát và chiêm nghiệm những việc làm của chính chúng ta và cả những người xung quanh mình trong khoảng thời gian mười hoặc vài mươi năm thì chúng ta sẽ nhận ra rằng, sau khoảng thời gian dài như thế chúng ta mới gặp báo ứng từ những việc mà chúng ta đã làm trước đó, và nghiệm ra rằng, nhân quả báo ứng là không sai, dù chỉ một li.

Tự cổ chí kim đã có nhiều minh chứng cho luật nhân quả báo ứng. Lấy ví dụ ở Trung Quốc có một trường hợp nổi tiếng, thời nhà Minh có một người tên là Viên Hoàng, khi ông còn trẻ, ông đã gặp

một thầy xem tướng số có thể dự đoán vận mệnh cuộc đời của ông. Kết quả là, trong hai mươi năm kể từ lần gặp gỡ ấy, không có dự đoán nào mà không đúng. Vì vậy, Viên Hoàng nghĩ rằng tất cả mọi thứ đều đã là định mệnh, không có gì để suy nghĩ, không cần phải cố công nỗ lực cho bất kỳ việc gì. Sau đó, ông gặp một Thiền sư, vị Thiền Sư đã dạy ông cách chuyển hóa vận mệnh của mình. Ông ta làm theo lời dạy của Thiền sư, ngay hôm sau ông đã cố gắng bỏ ác tu thiện và sửa lại những tính khí chưa tốt của mình. Kết quả là, vận mệnh của ông bắt đầu thay đổi, những dự đoán lúc trước của thầy tướng số không còn chính xác nữa. Vốn là vận mệnh của Viên Hoàng không thể nào thi đỗ cử nhân, thế nhưng sau đó chẳng những thi đỗ cử nhân mà còn thi đỗ tiến sĩ. Vốn là vận mệnh ông là không có con trai và sau đó sinh được hai đứa con trai. Vận mệnh ông chỉ sống đến 53 tuổi, sau đó kéo dài thêm 21 năm nữa và sống đến 74 tuổi. Vì vậy, Viên Hoàng đã đem những điều tâm đắc và trải nghiệm cả cuộc đời của mình viết thành một quyển gia huấn tựa là “*Liễu Phàm tứ huấn*” (tức là bốn điều gia huấn của cư sĩ Liễu Phàm tức Viên Hoàng). Quyển sách này khá là nổi tiếng, ngay ở Nhật Bản nó cũng được đánh giá cao.

Từ chuyện kể vừa rồi có thể thấy, theo luật nhân quả, nếu biết nỗ lực đoạn ác tu thiện, ắt có thể tránh xấu gặp lành, cải thiện vận mệnh của mình, tâm tưởng sự thành.

Cho nên nói, giáo dục về luật nhân quả là một điều đáng được khởi xướng. Chúng tôi cũng đã thực hiện rất nhiều cuộc thực nghiệm về điểm này. Chủ yếu là “Giảng đường đạo đức”, hình thức giáo dục “Giảng đường đạo đức” được thực hành trong một môi trường an định, không có sự can thiệp bên ngoài, tập trung học tập luân lý, đạo đức, giáo dục nhân quả, mỗi ngày mọi người cùng nhau chia sẻ về điều mà mình tâm đắc. Vì vậy, tập trung học tập, mỗi kỳ bảy ngày. Trong bảy ngày, đại đa số mọi người sẽ có sự thay đổi rất lớn: những đứa trẻ lúc đầu ngỗ nghịch dần trở thành hiếu thuận; những người bạo lực dần trở nên hòa ái, những người tham lam trở nên thanh liêm; những người vốn muốn ly dị nay lại hòa giải, những người vốn là người xấu trở thành những người tốt, v.v... cả hàng chục nghìn trường hợp thành công như vậy, và bây giờ vẫn đang gia tăng.

Sở dĩ “Giảng đường đạo đức” được thành công như vậy chủ yếu nhờ vào việc giáo dục luật nhân

quả. Luân lý đạo đức giáo dục làm cho người ta biết hổ thẹn mà không làm điều ác, luật nhân quả làm cho người ta biết sợ điều ác. Ví như trong một số trường hợp, nếu bài giảng về luân lý đạo đức chưa đủ để giúp họ khai sáng “thiên lương”, thì sau khi nghe giảng giải về luật nhân quả họ cũng không dám hành ác, nỗ lực mà tích đức hành thiện bởi vì điều này liên quan đến vận mệnh và hạnh phúc trong tương lai của họ.

4. Giáo dục Tôn giáo

Các tôn giáo chính trên thế giới đều là giáo dục lòng yêu thương, đều dạy cho người ta biết yêu thương và không tổn hại người khác.

Như Ki Tô giáo có dạy rằng “Mọi người sống nên yêu thương nhau, giống như tôi yêu mọi người. Cho nên “mọi người yêu thương lẫn nhau” (Thánh John 13:34, Kinh Thánh);

Hoặc Islam giáo cũng có khuyên rằng “Nhân danh Allah khoan dung độ lượng” (4:149, Kinh Qur'an);

Còn Phật giáo dạy rằng: “Đức Như Lai dùng tâm đại bi mà làm thế. Nhân vị chúng sanh mà

khởi tâm đại bi, nhân lòng đại bi mà phát tâm Bồ Đề mà thành bậc Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác” (phẩm Phổ Hiền Hạnh Nguyện thứ 40, Kinh Hoa Nghiêm);

Đạo Sikh giáo cho rằng “Điều đáng quý nhất từ trái tim không gì bằng tình yêu, chính tình yêu này có được sinh mệnh trên thế giới” (Thơ ca Karbi, 24);

Bahá'í giáo cũng có lời rằng “phẩm giá đáng quý nhất của người là có thể lấy lòng khoan dung, từ bi, hữu ái và đồng cảm để đối đãi với mọi người, mọi dân tộc trên thế giới”; (Lời Đức Baha' u'llal, tr.215);

Ấn Độ giáo có câu “Nguyện rằng tôi luôn là bạn trong mắt của tất cả mọi người, mỗi người trong mắt tôi cũng là một người bạn, nguyện cho ta đều là bạn trong mắt nhau” (Yajur-Veda 36:18);

Tư tưởng Nho giáo có nói: “Phàm là người, đều yêu thương nhau. Che cùng bầu trời, ở cùng mặt đất” (Đệ Tử Quy);

Còn Đạo giáo thì dạy rằng: “Cứu người bị nạn, giúp người khốn khổ, cảm thương người cô quả,

bao dung người lỗi lầm” (Văn Xương Đế Quân Âm Chất Văn).

Ngày nay chúng ta hy vọng để thúc đẩy hoà bình thế giới, vậy nên bắt đầu từ đâu? Chính là từ việc thúc đẩy sự thống nhất tôn giáo và khôi phục giáo dục tôn giáo.

Năm 1999, Phật giáo sử dụng Tứ Nhiếp Pháp (Bố thí, Ái ngữ, Lợi hành, Đồng sự) của để giúp 9 nhóm tôn giáo lớn của Singapore trở thành một gia đình. Chúng tôi thường trao đổi và tham gia các hoạt động lẫn nhau nhằm chung sức khôi phục giáo dục tôn giáo, học hỏi lẫn nhau. Điều này đã đóng một vai trò quan trọng trong sự ổn định và hòa hợp xã hội của Singapore, vì vậy chúng tôi nhận được sự ca ngợi từ phía chính phủ Singapore.

Từ năm 2002, chúng tôi đã thúc đẩy sự thống nhất tôn giáo và khôi phục giáo dục tôn giáo ở Toowoomba của Úc. Trong hơn mười năm trở lại đây, đã đạt kết quả tốt đẹp. Hiện nay, hơn một chục tôn giáo ở Toowoomba đoàn kết lại để tạo thành một gia đình, cùng nhau gặp gỡ và tổ chức sự kiện. Đồng thời luân phiên diễn giảng chương

trình giáo dục tôn giáo trên phát sóng phát thanh. Chúng tôi cùng trích ra 360 bài giáo lý tinh túy từ của các tôn giáo khác. Những bài giáo lý tinh túy này được chúng tôi đồng xuất bản thành quyển sách với tựa đề “Tôn giáo kinh điển 360”, tạo điều kiện cho mọi người học hỏi lẫn nhau.

Vào tháng 3 năm nay, 9 Đại sứ đại diện UNESCO đã đến thăm Toowoomba, kết quả họ rất cảm động, họ cho rằng Toowoomba đã thực sự thực hiện sự đoàn kết tôn giáo và hòa hợp xã hội. Vào tháng 9 năm nay, các đại sứ này đã đưa ra tuyên bố về chuyến viếng thăm UNESCO tại Hội nghị Hoà bình Quốc tế UNESCO, và mọi người sau khi nghe đều cảm thấy được củng cố niềm tin cho chính mình. Nếu như khắp trên thế giới đều có thể đạt đến tôn giáo đoàn kết, hòa hợp các khu vực, thì tin chắc rằng nó sẽ giúp ích rất nhiều cho việc thúc đẩy hòa bình thế giới.

Như đã nêu, bốn loại hình thức giáo dục phổ biến trên đây đối với xã hội hiện đại là rất quan trọng. Nếu chúng ta có thể đào tạo hơn một chục giảng viên giỏi để giảng thuyết liên tục, phát sóng 24 giờ trên truyền hình, chuyển tải bốn loại hình

giáo dục này để nhân dân toàn quốc có thể học hỏi, tôi tin rằng họ sẽ sớm nhận được kết quả tốt và xã hội ngày càng tốt đẹp hơn và ổn định hơn.

Láng giềng hữu nghị, xây dựng hòa bình.

Chúng tôi thấy trong bộ sử lớn của Việt Nam: “Đại Việt Sử Ký Toàn Thư”, viết rằng: “Con cháu Thần Nông là Đế Minh lấy con gái Vụ Tiên mà sinh ra Kinh Dương Vương, tức là thủy tổ của Bách Việt. Kinh Dương Vương cưới con gái Thần Long sinh ra Lạc Long Quân, Lạc Long Quân cưới con gái Đế Lai mà có phúc lành sinh ra trăm con trai. Đó chẳng phải là nền móng gây dựng cơ nghiệp nước Việt ta hay sao?”

Nhiều truyền thuyết cho thấy, Trung Quốc và Việt Nam có khá nhiều điểm tương đồng. Và có một thời kỳ lâu dài trong lịch sử cổ đại, quý quốc đã đạt được những thành tựu sâu sắc trong Nho giáo, Phật giáo và Đạo giáo, và nhiều nhà hiền triết, thức giả xuất sắc. Về phương diện văn hoá, hai nước đã thường xuyên giao lưu văn hóa.

Nhìn lại, Việt Nam, Trung Quốc, Hàn Quốc và Nhật Bản đều thuộc về “Hán tự văn hóa khuyên”,

đều sử dụng văn bản bằng chữ Hán, dùng Hán tự làm ngôn ngữ viết, và có rất nhiều kho báu cổ điển về văn hoá truyền thống. Tiên sĩ Arnold Joseph Toynbee, triết gia nổi tiếng thế giới về lịch sử của Anh, đã từng đưa ra đề xuất Trung Quốc, Việt Nam, Hàn Quốc và Nhật Bản nên đoàn kết với nhau để góp phần ổn định hòa bình thế giới. Chúng tôi khâm phục tầm nhìn của Tiên sĩ Dr Arnold Joseph Toynbee. Nhân cơ hội này, tôi cũng đưa ra đề xuất của ông ấy để các vị tham khảo. Xét cho cùng, khoa học và công nghệ hiện nay đã tiến bộ và giao thông phát triển. Thế giới đã trở thành một “ngôi làng Toàn cầu”. Tất cả những người dân làng trong làng toàn cầu nên đoàn kết để sống hòa hợp và nỗ lực phối hợp để xây dựng một quê hương xinh đẹp.

Lời kết

Tóm lại, để có một xã hội ổn định thống nhất, thế giới hòa bình thì cách tốt nhất là thúc đẩy giáo dục về luân lý, đạo đức, nhân quả và tôn giáo. Chúng ta cùng hợp tác với các quốc gia khác có cùng tư tưởng để cùng nhau đóng góp cho hòa bình thế giới.

Nhân lúc bản chất con người vẫn chưa hoàn toàn hư hỏng và vẫn còn ánh sáng đạo đức, chúng ta phải phấn đấu để thúc đẩy giáo dục phổ thế này. Chúng tôi hy vọng rằng dưới sự nỗ lực chung của tất cả mọi người, xã hội con người sẽ ngày càng trở nên tốt đẹp hơn và cảnh quang của giới hòa bình sẽ thành hiện thực.

Tôi kính chúc mọi người, thân tâm an Khang, lục thời cát tường, chúc quý quốc quốc vận xương long, quốc thái dân an, chúc thế giới an định, hòa bình, vĩnh kết đại đồng.

Xin cảm ơn mọi người.

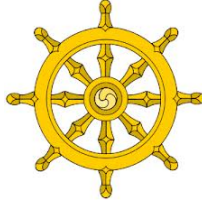
Người dịch:

Thích nữ Huệ Hạnh (Nguyễn Thị Thùy Linh)

Lê Huyền Trang

(Nếu lời dịch có điều chi sơ sót, rất mong nhận được sự góp ý từ quý vị)

**KHÁI QUÁT
VỀ TIỀN SĨ – HÒA THƯỢNG
THƯỢNG TỊNH HẠ KHÔNG**

Học hàm, học vị

Giáo sư danh dự đại học Griffith và đại học Queensland, Australia.

Giáo sư thỉnh giảng đại học Nhân Dân, Trung Quốc.

Tiến sỹ danh dự đại học Griffith và đại học Queensland.

Tiến sỹ danh dự đại học Hồi giáo Syarif Hidayatullah, Indonesia.

Viện trưởng Học viện Tịnh Tông Úc Châu.

Chủ tịch trị sự Hiệp hội Giáo dục Phật Đà Hồng Kông.

Cuộc đời và sự nghiệp

Lão pháp sư Thích Tịnh Không, là người xuất gia của Phật giáo. Tên tục là Từ Nghiệp Hồng, sinh năm 1927 tại thị trấn Kim Ngưu huyện Lô Giang, tỉnh An Huy, Trung Quốc. Lên 6 tuổi bắt đầu nhập học trường Tư thực truyền thống; 9 tuổi theo cha chuyển đến Kiến Âu, Phúc Kiến sinh sống và học Tiểu học tại đó. Đến năm 13 tuổi bắt đầu học Trung học cơ sở tại Kiến Âu. Khi chiến tranh thế giới lần thứ 2 xảy ra, cuộc sống loạn lạc khổ ải, xin vào học tại trường Trung học Quốc lập số 3 tại Quý Châu. Sau khi kết thúc chiến tranh, học tập tại trường Trung Quốc số học đệ nhất cấp thành phố Nam Kinh. Đến năm 1949, chuyển đến Đài Loan. Bắt đầu từ năm 1952 lần lượt theo học triết học, Phật pháp và văn hóa truyền thống trong 13 năm với giáo sư Phương Đông Mỹ - nhà triết học hàng đầu, ngài Trương Gia Đại sư- lãnh tụ Phật giáo tối cao của Nội Môn và lão cư sĩ Lý Bình Nam - Nhà Nho giáo và Phật giáo lớn.

Là người đầu tiên khởi xướng cải chính “Phật giáo” thành “Giáo dục Phật Đà”. Ngài Dành toàn bộ sức lực để thâm nhập kinh tạng. Hoằng dương giáo dục Phật Đà và giáo dục Thánh hiền với ngôn ngữ sâu sắc mà linh hoạt. Nội dung thuyết giảng

bao gồm “*Kinh Hoa Nghiêm*”, “*Kinh Lăng Nghiêm*”, “*Kinh Pháp Hoa*”, “*Kinh Kim Cương*”, “*Kinh Viên Giác*”, “*Kinh Địa Tạng*”, “*Kinh Phạm Võng*”, “*Tịnh Độ ngũ kinh*” v.v... và các thư tịch điển hình của các tông phái như Thiên Thai, Hiền Thủ (Hoa Nghiêm), Duy Thức, Thiền tông v.v..., đặc biệt dành nhiều công sức cho bộ “*Kinh Vô Lượng Thọ*” và cuối đời chuyên tu chuyên hoằng. Khi sinh thời, Ngài rất thích phổ biến “*Quần Thư*”, đôi khi cũng lưu tâm đến tư tưởng của các tôn giáo như đạo Cơ Đốc, đạo Hồi, đạo Do Thái v.v....Tiên phong trong việc Pháp sư Tịnh Không vận dụng mạng internet để dạy học và hoằng pháp qua truyền hình vệ tinh để pháp âm được phổ cập trên toàn thế giới. Trước sau không ngừng nghỉ chỉ với mong muốn kế tục sứ mạng Phật huệ, giúp cho chánh pháp được trụ thế dài lâu.

Pháp sư Tịnh Không ấn tống khối lượng lớn các đĩa DVD, thư tịch và kinh luận về các tông phái Phật giáo cùng các thư tịch cũng như các sản phẩm băng hình có liên quan đến nâng cao phẩm chất lương thiện, khôi phục tâm tính, xiển dương đạo đức, cải thiện phong khí xã hội, hoằng dương văn hóa truyền thống. Trong đó, bao gồm: 10,000 bộ “*Càn Long Đại Tạng Kinh*”, 112 bộ “*Tứ Khố Toàn*

Thư”, hơn 270 bộ “*Tứ Khố Hội Yếu*”, 10,000 bộ “*Quần Thư Trị Yếu*”, 10,000 bộ “*Quốc Học Trị Yếu*” tặng cho các trường Đại học, thư viện và các tổ chức Phật giáo các nước trên toàn thế giới.

Pháp sư Tịnh Không đã từng đảm nhiệm giảng viên Học viện Tam Tạng – chùa Thập Phổ, Đài Bắc; giáo sư khoa Triết học Đại học Văn Hóa Trung Quốc, viện trưởng Học viện Nội học Trung Quốc. Hiện Ngài đang đảm nhiệm Viện trưởng Học viện Tịnh Tông Úc Châu, chủ tịch trị sự Hiệp hội Giáo dục Phật Đà Hồng Kông. Ngài Sáng lập ra các tổ chức như: Hội pháp thí Hoa Tạng, Thư viện nghe nhìn Phật giáo Hoa Tạng, Hội cơ kim Giáo dục Phật Đà, Học hội Tịnh Tông Hoa Tạng, Hội Phật giáo Dalas – Mỹ, Học viện Tịnh Tông Úc Châu v.v... đồng thời đã từng chỉ đạo Học hội Tịnh Tông Singapore thành lập ra “Lớp bồi dưỡng nhân tài hoàng pháp”. Ngài lần lượt vinh dự nhận được các học hàm, học vị như tiến sỹ danh dự đại học Griffith và đại học Queensland, Australia; giáo sư danh dự đại học Griffith và đại học Queensland, Australia; tiến sỹ danh dự đại học Hồi giáo Syarif Hidayatullah, Indonesia; giáo sư thỉnh giảng đại học Nhân dân Trung Quốc và được Nữ hoàng Anh trao tặng huân chương AM. Ngài được vinh danh là công dân danh dự bang Texas – Mỹ,

công dân danh dự thành phố Dalas, công dân danh dự thành phố Toowoomba.

Ngài Phụng hành sứ mệnh “*Học vi nhân sư, hành vi thế phạm*” với tâm thanh tịnh, bình đẳng, từ bi hết sức vì các hoạt động từ thiện xã hội, phục hưng văn hóa truyền thống, chấn hưng giáo dục tôn giáo, xúc tiến đoàn kết tôn giáo, thúc đẩy hòa bình thế giới; Ngài đã từng đặt chân đến khắp năm châu với sự công hiến to lớn.

Năm 1977 Ngài đề xướng xây dựng “*Từ đường trăm họ dân tộc Trung Hoa*”.

Năm 2001 Ngài xây dựng “*Từ đường tưởng nhớ tổ tiên vạn họ dân tộc Trung Hoa*” ở Hồng Kông, làm thâm nhuần tư tưởng thành - tín - trung - kính - hiếu, kế tục tư tưởng hiếu đạo, lan tỏa đạo đức, làm phong phú truyền thống, gìn giữ phong tục yêu nước, yêu hòa bình. Ngài đề xướng lấy “*Đệ Tử Quy*”, “*Thái Thượng Cảm Ứng Thiên*”, “*Thập Thiện Nghiệp Đạo*” làm gốc; phục hưng văn hóa truyền thống. Đề xướng lấy ngôn ngữ chữ Hán làm ngôn ngữ chung của thế giới; xiển dương và bảo tồn văn hóa ưu tú của nhân loại, đoàn kết toàn thế giới. Ngài đã nhiều lần diện kiến nguyên thủ các nước, nhiều lần tham gia hội nghị hòa bình Quốc tế. Đề xướng thúc đẩy giáo dục “*Luân lý, đạo đức,*

nhân quả, tôn giáo” để cứu vãn thế đạo nhân tâm. Ngài đi đầu trong việc đề xướng “*Tôn giáo thế giới là một nhà*”, đề nghị đoàn kết các dân tộc, đảng phái, quốc gia thông qua đoàn kết tôn giáo.

Pháp sư Tịnh Không tích cực tuyên dương tư tưởng “*Tu thân làm gốc, dạy học đứng đầu; đối xử bình đẳng, chung sống hòa thuận*”. Đồng thời, Ngài đưa lý luận văn hóa truyền thống áp dụng vào thực tiễn.

Năm 2005, Ngài sáng lập ra “*Trung tâm giáo dục văn hóa Trung Hoa Lô Giang*” tại thị trấn Thang Trì, huyện Lô Giang, tỉnh An Huy, bồi dưỡng giáo viên đi đầu trong việc thực hiện “*Đệ Tử Quy*” vào đời sống, sau đó áp dụng vào từng hộ dân ở nông thôn, thực hiện thân giáo để cảm hóa 48.000 người dân, nhân dân hướng thiện, xã hội hài hòa, tỷ lệ phạm tội và tỷ lệ ly hôn giảm đáng kể; chứng minh rằng con người vốn có tính thiện, nhân dân dễ cảm hóa; tạo ra phong trào hoằng dương văn hóa truyền thống trên toàn quốc.

Năm 2006 Ngài báo cáo kết quả Thang Trì tại trụ sở Khoa giáo Liên Hợp Quốc, làm cảm động đại sứ đến từ 192 đất nước, khu vực trên toàn thế giới và có niềm tin vào nền hòa bình thế giới.

Từ năm 1998, Ngài chủ trương đoàn kết 9 tôn giáo lớn của Singapore, đồng thời thúc đẩy đoàn kết tôn giáo ở Malaysia, Indonesia, Úc Châu và thu được kết quả nổi bật. Năm 2001 Ngài đến Úc Châu và thành lập Học viện Tịnh Tông Úc Châu tại thành phố Toowoomba, bồi dưỡng nhân tài hoằng hộ Phật giáo, hòa hợp láng giềng, đoàn kết tôn giáo và các dân tộc. Ngài Truyền cảm hứng cho nhân dân thành phố tự phát tâm nguyện xây dựng thành phố Toowoomba thành “*Thành phố văn hóa đa nguyên kiểu mẫu*”.

Năm 2013 và 2014, thị trưởng thành phố Toowoomba dẫn đầu đoàn đại biểu đến báo cáo thành quả thúc đẩy hòa hợp tại trụ sở Khoa giáo của Liên hợp quốc tại Paris và nhận được sự tán dương rộng rãi.

Năm 2012, dưới sự hỗ trợ của thủ tướng Malaysia, Học viện Hán học Malaysia do Lão pháp sư đề xướng xây dựng đã được động thổ khởi công, dự kiến cuối năm 2015 sẽ hoàn công. Trung tâm sẽ bồi dưỡng nhân tài nguồn lực giáo viên văn hóa truyền thống, hoằng dương văn hóa truyền thống đến toàn cầu, lợi ích cho toàn nhân loại. Năm 2013, dưới sự hỗ trợ to lớn của tổng thống Sri Lanka, Đại học Phật giáo Quốc tế Nāgānanda đã được khởi

công tại Sri Lanka và hoàn công vào cuối năm 2015, nơi đây sẽ đào tạo nhân tài hoằng hộ các tông phái của Phật giáo, phục hưng Phật pháp các tông phái.

Từ năm 2015, tại Học viện Tịnh Tông Toowoomba - Úc Châu và chùa Cực Lạc - Đài Nam - Đài Loan đều mở các “*Lớp giảng dạy đạo đức*” để thúc đẩy giáo dục “*Luân lý, đạo đức, nhân quả, thánh hiền*” tới đại chúng toàn xã hội; làm đoàn chính nhân tâm thế đạo và đạt được thành quả nổi bật. Đồng thời Học viện Tịnh Tông Úc Châu mở lớp giảng dạy đạo đức bằng tiếng Anh, với kỳ vọng nhân dân thành phố Toowoomba sẽ đến tham gia, để cùng nâng cao sự thấm nhuần đạo đức. Đồng thời, cũng sẽ thành lập “*Trung tâm hoạt động văn hóa đa nguyên*”, các tôn giáo đều tham gia giảng dạy, học tập tư tưởng của nhau. Thêm vào đó, sẽ thành lập “*Phòng nghiên cứu tôn giáo*” để bồi dưỡng nhân tài giảng dạy các tôn giáo. Sau khi trừ bị đủ giáo viên, sẽ thành lập “*Đại học tôn giáo Quốc tế*” để tăng cường đoàn kết tôn giáo, giáo dục quay về tôn giáo, học tập lẫn nhau giữa các tôn giáo, hy vọng sẽ từ đó hóa giải mọi xung đột và thúc đẩy sự an định và hòa bình thế giới.

Lão pháp sư Tịnh Không với tâm lượng quảng đại, nhãn quan nhìn xa trông rộng, trí huệ thấu triệt

và hành trì kiên định, từ hoàng dương Phật pháp mà quảng độ giáo hóa các tôn giáo, từ đoàn kết tôn giáo mà đoàn kết nhân loại trên toàn thế giới, đúng như “*Yêu thương đến toàn thế giới, thiện ý trùm khắp nhân gian*”.

Với tâm thanh tịnh, bình đẳng, từ bi; việc hội kiến lãnh tụ các nước với hội kiến tín chúng đều không có sự khác biệt, cũng như chân thành thiện chí phản biện với đối phương. Sống với phương châm nhìn thấu, buông xả, tùy duyên; mặc dù Ngài nổi tiếng khắp thế giới, nhưng cuộc sống vẫn giản dị chất phác. Niệm niệm đều không quên kế thừa tổ tiên, phát triển hậu thế, niệm niệm không quên phổ lợi chúng sinh; nguyện làm gương cho thế hệ con cháu, làm một hành giả Bồ Tát Đại Thừa.

(Theo Hiệp Hội Giáo Dục Phật Đà Hồng Kông)

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM
NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC
65 Tràng Thi - Quận Hoàn Kiếm - Hà Nội
Email: *nhaxuatbanhongduc65@gmail.com*
nhaxuatbanhongduc@yahoo.com
Điện thoại: 04.39260024 - Fax: 04.39260031

Chịu trách nhiệm xuất bản
Giám đốc **Bùi Việt Bắc**

Chịu trách nhiệm nội dung
Tổng biên tập **Lý Bá Toàn**

Biên tập
Phan Thị Ngọc Minh

In 10.000 cuốn, khổ 14.5 x 20.5 cm.
In tại Công ty cổ phần In và Thương mại HTC.
Địa chỉ: Tổ 1, Bồ Đề, Long Biên, Hà Nội.
Số ĐKKHXB: 859 - 2019/CXBIPH/07 - 12/HĐ.
Số QĐXB của NXB: 128/QĐ - NXBHĐ.
Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế (ISBN): 978-604-89-8156-3
In xong và nộp lưu chiểu năm 2019.

Xin để sách nơi trang trọng!

*Sách biếu, tặng không bán
Hoan nghênh phổ biến công đức vô lượng.*

ISBN: 978-604-89-8156-3

9 786048 981563